

Student Affairs Administration Based on the Four Saṅgahavatthu Principles by School Administrators under the Office of the Vocational Education Commission, Nong Bua Lam Phu Province

Chaiwat Tanchalee¹, Sunthon Saikham² & Samrit Kangpeng^{3*}

¹ Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

² Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: chaiwat.tl3010@gmail.com

Abstract

This research aimed to: 1) study the administration of student affairs based on the Four Saṅgahavatthu Principles by school administrators; 2) explore guidelines for managing student affairs based on the Four Saṅgahavatthu Principles by school administrators under the Office of the Vocational Education Commission, Nong Bua Lam Phu Province. The study employed a mixed-methods research approach. Quantitative data were collected using a questionnaire with a reliability coefficient of 0.92. The sample consisted of 172 participants, including school administrators, teachers, and educational personnel. Statistical methods used included frequency, percentage, mean, and standard deviation. For qualitative data, semi-structured interviews were conducted with nine key informants selected through purposive sampling. Content analysis was used to analyze and present the data narratively. The research results were as follows: 1. The overall administration of student affairs based on the Four Saṅgahavatthu Principles for school administrators was at the highest level. 2. The guidelines for managing student affairs based on the Four Saṅgahavatthu Principles for school administrators revealed the following: Guidance Management: Demonstrates excellence in promoting student potential through career guidance, further education counseling, and life skills development, with effective support from teachers and the community. Special Programs: Clear goals are established, and resources are allocated appropriately, resulting in the successful implementation of various programs as planned. Discipline Management: Policies are clearly defined, emphasizing positive psychology and fostering collaboration with parents and the community. Student Welfare: Comprehensive welfare management covers health, nutrition, and support for underprivileged students. Student Activities: A wide variety of activities are organized to promote moral values, life skills, and alignment with the school's vision.

Keywords: Student Affairs Administration, Four Saṅgahavatthu Principles, Office of the Vocational Education Commission, Nong Bua Lam Phu Province

การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

ชัยวัฒน์ ต้นชาลี¹, สุนทร สายคำ², และสัมฤทธิ์ กางเพ็ง^{3*}

1 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

2 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

3 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

* Corresponding author. E-mail: chaitwat.tl3010@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี โดยในการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 172 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ในการบริหารงานด้านแนะแนวมีความโดดเด่นในการส่งเสริมศักยภาพนักเรียน ทั้งการแนะแนวอาชีพ การศึกษาต่อ และการพัฒนาทักษะชีวิต โดยได้รับการสนับสนุนจากครูและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านโครงการพิเศษสามารถกำหนดเป้าหมายชัดเจนและจัดสรรทรัพยากรได้เหมาะสม ส่งผลให้โครงการต่าง ๆ ประสบความสำเร็จตามแผน ด้านงานปกครองมีการวางแผนนโยบายที่ชัดเจน เน้นการใช้จิตวิทยาเชิงบวกและการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านสวัสดิการนักเรียนได้รับการจัดการครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพ โภชนาการ และการสนับสนุนนักเรียนยากจน และในด้านกิจกรรมนักเรียน สามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ทักษะชีวิต และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารงานกิจการนักเรียน, หลักสังคหวัตถุ 4, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, จังหวัดหนองบัวลำภู

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานที่ตอบสนองการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพให้กับนักเรียนนักศึกษา มีนโยบายการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในสังกัดเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.) โดยเน้นการผลิตกำลังพลด้านอาชีวศึกษาในทุกระดับให้มีคุณภาพและปริมาณพอเพียงกับความต้องการของการพัฒนาแรงงานและการพัฒนาประเทศตามนโยบายแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2549 ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการในการส่งเสริมด้านการอาชีวศึกษาทุกระดับโดยบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายและกิจการวิทยาลัย มีภารกิจหลักในการบริหารจัดการการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 4

ฝ่ายประกอบด้วย 1) ฝ่ายบริหารทรัพยากร 2) ฝ่ายวิชาการ 3) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือและ 4) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2567)

ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการบริการด้าน ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และผู้เรียนนอกระบบ (หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น) ที่เปิดทำการเรียนการสอนการบริหารงานในฝ่ายที่รับผิดชอบประกอบด้วยกิจกรรมการรณรงค์สร้างเสริมพัฒนาให้เกิดผลต่อผู้เรียนสถานศึกษาไปสู่สังคม และท้องถิ่นแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรครูและผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความพร้อมในการเรียนโดยการพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาเสริมสร้างความเป็นผู้บำเพ็ญบุญคุณความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมมุ่งเน้นการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้เป็นคนดี ควบคู่กับคนเก่ง และมีความสุขในสังคม (สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดหนองบัวลำภู, 2567) ในขณะเดียวกัน งานบริหารกิจการนักเรียนเป็นกระบวนการสำคัญที่สนับสนุนการเรียนการสอนและพัฒนานักเรียนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม โดยมีบทบาทในการผ่อนคลายความตึงเครียดและให้ครูช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด การบริหารกิจการนักเรียนต้องมีการวางแผนและจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะพึงประสงค์ เช่น วินัย ความรับผิดชอบ และการปรับตัวในสังคม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอย่างมีภูมิรู้และภูมิธรรม รวมถึงเป็นพลเมืองดีของชาติ การบริหารนี้มีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพเต็มที่และเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตในทุกด้าน (กุลิโน รอดทอง, 2567)

นอกจากนี้ การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษามีปัญหาหลายด้าน เช่น สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเรียน การเดินทางยากลำบาก และครูขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงขาดการติดตามและประเมินผล การขาดวิสัยทัศน์และการวางแผนของผู้บริหาร รวมถึงปัญหาภาระงานของครูส่งผลกระทบต่อการบริหารงาน จึงควรพัฒนาระบบการบริหารกิจการนักเรียนและประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน (Kedsadup, Jatupron, and Somkul Tharwonkit, 2524)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยยังมีความสนใจศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู การบริหารงานกิจการนักเรียนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเป็นอย่างไรเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารกิจการนักเรียนให้มีประโยชน์ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

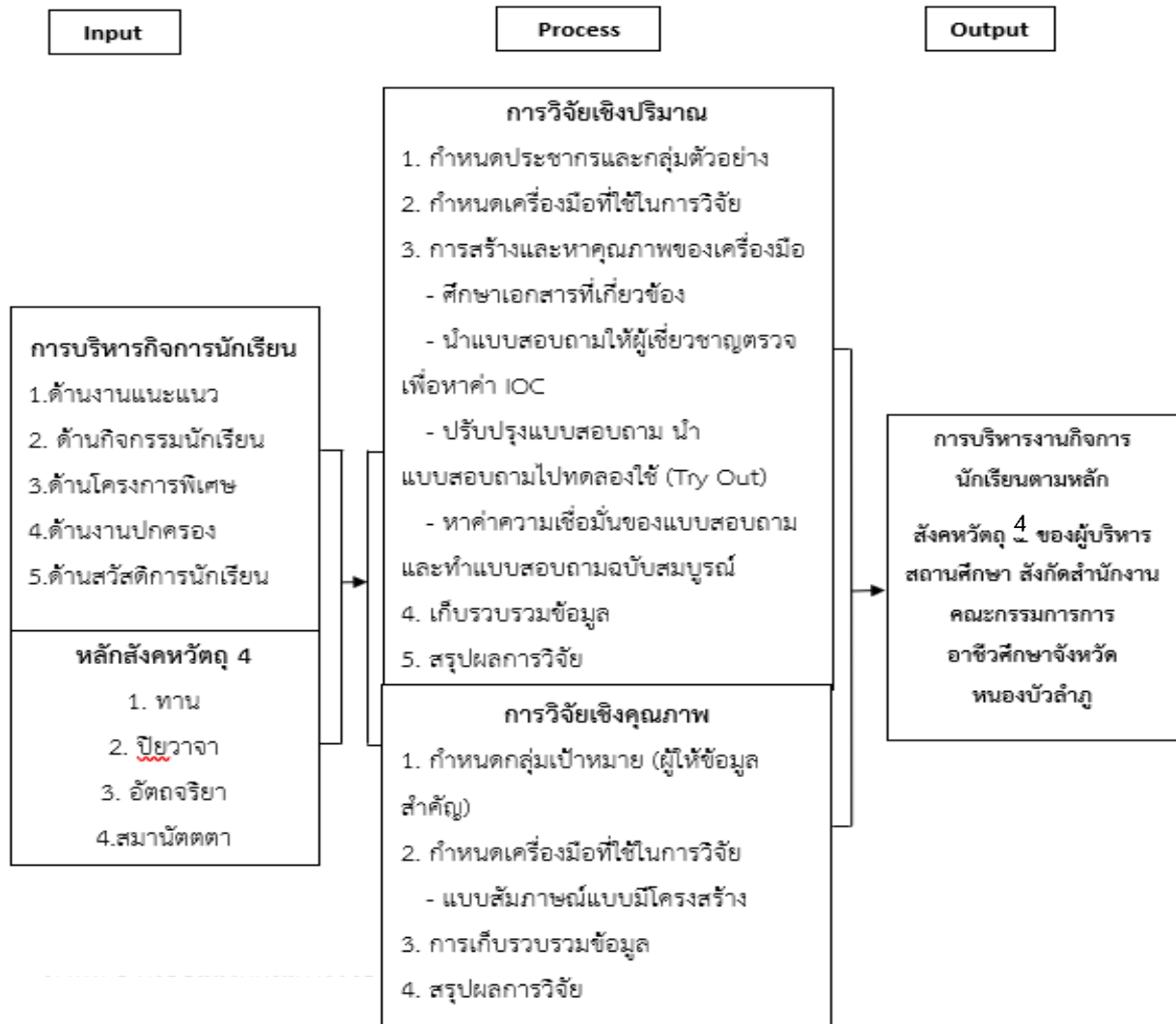
จากการศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของ สุนทร สายคำและพระอธิการบุญช่วย โชติวิโส (2560); พระครูวินัยธรวรวิทย์ เตชธมโม (2565); สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2560) จะเห็นว่า การบริหารงานสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่จัดกิจกรรมทางการศึกษา โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานจัดการศึกษา ตามภาระหน้าที่และขอบข่ายในการจัดการศึกษา ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด กิจกรรมต่าง ๆ รวมถึง การจัดการ ควบคุม ดูแล และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากที่สุดและเพื่อให้การปฏิบัติงานนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษา กิจกรรมของกลุ่มบุคคล (ตั้งแต่สองคนขึ้นไป) ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 ตามแนวคิดของ พระธรรมปิฎก, (ป. อ. ปยุตฺโต), (2564); พระวีรวัฒน์ รอดสุโข, (2550); สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า(พิมพ์ ธมฺมธโร), (2541); พุทธทาสภิกขุ (2563) Kantasaro, P. N., Saikham, S., & Saengnont, K. (2024). จะเห็นได้ว่า ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี หลักสังเคราะห์ มี 4 อย่างคือ ทาน การให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน ปิยวาจา วาจาเป็นที่รัก วาจาอุดหนุนน้ำใจ หรือ วาจาซาบซึ้งใจ คือกล่าวคำสุภาพไพเราะ อ่อนหวานสมานสามัคคี ให้เกิดมิตรและความรักใคร่นับถือ ตลอดถึง คำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผล เป็นหลักฐานจูงใจให้นิยมยอมตาม อัตถจริยา การประพฤติประโยชน์ คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ตลอดถึงคำช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม สมานัตตตา ความเสมอต้นเสมอปลาย คือ ทำตนเสมอต้นเสมอปลายปฏิบัติสม่ำเสมอ กันในชนทั้งหลาย และเสมอในสุข ทุกข์ โดยร่วมรับรู้ร่วมแก้ไขตลอดถึงวางตนเหมาะสมแก่ฐานะภาวะ บุคคล เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี

การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4

จากการศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ตามแนวคิดของ พระธรรมโกศาจารย์, (พุทธทาสภิกขุ), (2538); สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ, (วาสน์ วาสโน), (2525); สิริวัฒน์ ศรีเครือดง, (2551) คือการดำเนินงานและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักการ 4 ประการ ได้แก่ ทาน (การให้และแบ่งปัน) ปิยวาจา (การใช้คำพูดสุภาพและให้กำลังใจ) อุตถจริยา (การทำประโยชน์แก่ผู้อื่น) และสมานัตตตา (การปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลายและร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้อื่น) หลักการเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและทำให้การบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และงานทั่วไปมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารต้องเข้าใจหลักของพุทธธรรมและนำไปใช้ให้สอดคล้องกับการบริหารงานการศึกษา นั่นก็คือสังคหวัตถุ 4 ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมสำหรับผู้บริหารนำไปปรับใช้กับการบริหารงานการศึกษา ดังกรอบแนวคิดการวิจัยในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยใช้รูปแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) แบบแผนอธิบายตามลำดับ (Explanatory Sequential Design) (Creswell,2015) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นหลัก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู และผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ระยะที่ 1 การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารและครูสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 7 โรงเรียน จำนวนผู้บริหารทั้งหมด 35 คน จำนวนครูทั้งหมด 278 คน รวมทั้งสิ้น 313 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง 172 คน จาก ประชากรทั้งหมด 313 คน ได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan ซึ่งเป็นการสุ่มแบบง่าย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร จำนวน 3 รูป ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 9 รูป/คน โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะต้องมีผลการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาที่เป็นเลิศ มีผลงานเชิงประจักษ์ในระดับชาติและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู มี 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับตามแบบลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นรายข้อระหว่าง 0.634 – 0.971 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับอยู่ที่ .97

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ขอรับหนังสือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย (มจร.) เกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ ขออนุญาตหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างท่านละ 1 ชุด พร้อมซองจดหมายที่ติดแสตมป์ถูกต้อง เพื่อให้แบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย โดยส่งไปทางไปรษณีย์และผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามเองบางส่วนและไปขอรับคืนเอง รวมทั้งสิ้นจำนวน 172 ชุด

4.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจัดกระทำข้อมูล โดยการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละชุด4) นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์นำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่งหน้าที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยวิเคราะห์หาจำนวนและค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์หาระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้านตามวิธีการของ ลิเคิร์ต แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ วิเคราะห์แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 4 ด้าน โดยวิเคราะห์หาจำนวนค่าความถี่และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) การสร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ระยะที่ 2 การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เป็นผู้บริหารในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 9 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง ที่มีผลงานเด่นเป็นประจักษ์ด้านการบริหารสถานศึกษาในระอาชีวศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังกัดหัวข้อ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ 5 ด้าน ตามกรอบแนวคิดของวิจัย ที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความร่วมมือจากรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น และนำหนังสือขอความร่วมมือไปให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภูที่เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 9 คน ด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ข้อมูลโดยการนำการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังกัดหัวข้อ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ไปสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จดบันทึก อัดเสียงการสนทนา การสังเกต ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 9 คน แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของการจดบันทึกและเสียงสนทนา แล้วดำเนินการจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูลที่สอดคล้องกันและข้อมูลที่แย้งกันออก วิเคราะห์ค่าให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังกัดหัวข้อ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้สรุปตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังกัดหัวข้อ 4 ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังกัดหัวข้อ 4 ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู มีผลการวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังกัดหัวข้อ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู (n = 172)

การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังกัดหัวข้อ 4 ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านแนะแนว ตามหลักสังกัดหัวข้อ 4	4.64	0.70	มากที่สุด	4
2. ด้านกิจกรรมนักเรียน ตามหลักสังกัดหัวข้อ 4	4.62	0.67	มากที่สุด	5
3. ด้านโครงการพิเศษ ตามหลักสังกัดหัวข้อ 4	4.68	0.67	มากที่สุด	1
4. ด้านงานปกครอง ตามหลักสังกัดหัวข้อ 4	4.66	0.68	มากที่สุด	3
5.ด้านสวัสดิการนักเรียน ตามหลักสังกัดหัวข้อ 4	4.67	0.52	มากที่สุด	2
รวม	4.65	0.53	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู อยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านที่มีระดับปฏิบัติสูงสุด คือด้านโครงการพิเศษตามหลัก สังคหวัตถุ 4 รองลงมาคือด้านสวัสดิการนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านงานปกครอง ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านแนะแนว ตามหลักสังคหวัตถุ 4 และด้านกิจกรรมนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัด คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อทราบแนวทางการปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ดังนี้

2.1 ด้านงานแนะแนว ผู้บริหารส่งเสริมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนผ่านการแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อ การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อเสริมสร้างศักยภาพนักเรียน และการสนับสนุนครูแนะแนว ให้มีความรู้และเครื่องมือที่เหมาะสม การดำเนินการควรเป็นระบบ เช่น การประเมินความต้องการของนักเรียน การให้คำปรึกษา การจัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตและการแก้ปัญหา ส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการนักเรียน

2.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และจัดกิจกรรมหลากหลาย เช่น กีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม และจิตอาสา เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและการทำงานเป็นทีม ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนผ่านคณะกรรมการหรือสภานักเรียน ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการเลือกผู้นำ จัดสรรทรัพยากรและงบประมาณอย่างเพียงพอ และประสานงานกับชุมชนในการสนับสนุนกิจกรรม ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสม พร้อมทั้งจัดอบรมให้ครูที่ปรึกษามีทักษะในการจัดกิจกรรม

2.3 ด้านโครงการพิเศษ สรรวจข้อมูลจากทั้งภายในและภายนอก เช่น ความต้องการของนักเรียนและชุมชน กำหนดเป้าหมายโครงการที่ชัดเจนและวัดผลได้ เช่น การพัฒนาวิชาการและคุณธรรม วางแผนการดำเนินงานให้ครอบคลุมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงการสรุปผล จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่เหมาะสม พร้อมทั้งแต่งตั้งทีมงานที่มีความรู้และอบรมให้เข้าใจโครงการ กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานที่เหมาะสม รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนและความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรภายนอกในการสนับสนุนโครงการ.

2.4 ด้านงานปกครองตามหลักสังคหวัตถุ 4 กำหนดนโยบายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ เช่น การจัดทำคู่มือนักเรียน กฎระเบียบด้านการแต่งกายและการปฏิบัติตน รวมถึงการตั้งบทลงโทษและรางวัลที่เป็นธรรม ควรส่งเสริมการใช้จิตวิทยาเชิงบวกและกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบ เช่น โครงการอาสาสมัคร การติดตามพฤติกรรมของนักเรียนผ่านครูที่ปรึกษาและเทคโนโลยี เช่น ระบบ School Management System รวมถึงการจัดประชุมผู้ปกครองและสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การเฝ้าระวังปัญหาและการให้คำปรึกษาจิตวิทยา พร้อมทั้งสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกและชุมชน

2.5. ด้านสวัสดิการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 จัดอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการเพียงพอ จัดระบบตรวจสุขภาพประจำปีและห้องพยาบาล พร้อมบุคลากรทางการแพทย์ สนับสนุนชุดนักเรียน รองเท้า และอุปกรณ์การเรียนแก่ผู้ยากจน ดูแลความปลอดภัยของอาคารและอุปกรณ์การเรียน รวมถึงป้องกันการกลั่นแกล้ง จัดระบบดูแลนักเรียนอย่างครอบคลุม เช่น การเยี่ยมบ้านและติดตามพฤติกรรม พร้อมทั้งสนับสนุนทุนการศึกษาและกิจกรรมพิเศษ จัดบริการเดินทางรับส่งนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล ร่วมมือกับชุมชน และองค์กรภายนอกในการช่วยเหลือ และจัดทำฐานข้อมูลเพื่อติดตามผลและบริหารงบประมาณด้านสวัสดิการอย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู สามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้ การศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมและรายด้าน พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู อยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านที่มีระดับปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านโครงการพิเศษตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านสวัสดิการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านงานปกครองตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านงานแนะแนวตามหลักสังคหวัตถุ 4 และด้านกิจกรรมนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะเนื่องจากผู้บริหารมีระดับความรู้และสติปัญญามีความสามารถในการดำเนินงานด้านแนะแนวมีความโดดเด่นในการส่งเสริมศักยภาพนักเรียน ทั้งการแนะแนวอาชีพ การศึกษาต่อ และการพัฒนาทักษะชีวิต โดยได้รับการสนับสนุนจากครูและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านโครงการพิเศษสามารถกำหนดเป้าหมายชัดเจนและจัดสรรทรัพยากรได้เหมาะสม ส่งผลให้โครงการต่าง ๆ ประสบความสำเร็จตามแผน ด้านงานปกครองมีการวางนโยบายที่ชัดเจน เน้นการใช้จิตวิทยาเชิงบวกและการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านสวัสดิการนักเรียนได้รับการจัดการอย่างครบถ้วน ครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพ โภชนาการ และการสนับสนุนนักเรียนที่ยากจน สุดท้าย ด้านกิจกรรมนักเรียนสามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมคุณธรรมและทักษะชีวิตได้อย่างยอดเยี่ยม สอดคล้องกับ Saikham S. (2024) แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 พบว่า ด้านหลักทาน คือ อามิสทานธรรมทาน และอภัยทาน หลักปิยวาจา ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติหน้าที่วิชาการต้องมีการสื่อสารที่ประกอบไปด้วยเมตตาจิต การใช้ถ้อยคำสุภาพ มีความจริงใจ มีประโยชน์ และรู้จักกาลเทศะในการสื่อสาร สอดคล้องกับพระครูวินัยธรวรวิทย์ เตชะมโน (2565) ที่การบริหารจัดการศึกษา กิจกรรม ต่าง ๆ รวมถึง การจัดการ ควบคุม ดูแล และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากที่สุด และเพื่อให้การปฏิบัติงานนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับเสริมวิทย์ ศุภเมธี (2545) งานสวัสดิการนักเรียนว่า หมายถึง การให้บริการนักเรียนนักศึกษาโดยให้ความช่วยเหลือที่สถานนั้น ๆ จัดให้แก่ นักเรียนของตนอันเป็นการอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ซึ่งแต่ละสถาบันการศึกษาอาจมีการจัดบริการในรูปแบบที่แตกต่างออกไปตามลักษณะความจำเป็นของแต่ละสถาบันโดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนนักศึกษาของตนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสถาบันได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับกิตติมา ปรีดีติลล (2554) ได้กล่าวถึงความหมายของงานปกครองว่าเป็นงานที่ทำหน้าที่คุ้มครอง ดูแลปกป้องรักษารวมทั้งอบรม ศีลธรรม จรรยา มารยาทอันดีแก่นักเรียน ให้นักเรียนสามารถปกครองตนเองได้ดูแลให้นักเรียนกระทำตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจเห็นคุณค่าที่เกิดจากการปฏิบัติอันจะนำความสงบสุขมาสู่สมาชิกในสังคมสอดคล้องกับ อาทิตยา เวชกรณ (2559) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในอันดับมาก อันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านสวัสดิการนักเรียน และอันดับต่ำสุดได้แก่ ด้านงานแนะแนว แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมี 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านงานแนะแนวควรจัดให้มีการประชุมเพื่อวางแผนการแนะแนวทางประกอบอาชีพแก่นักเรียนมีการเชิญผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพและศิษย์เก่ามาให้คำแนะนำแก่นักเรียน 2. ด้านกิจกรรมนักเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามความสามารถความถนัดเพื่อเอื้อต่อการทำงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อมุ่งพัฒนานักเรียนอย่างจริงจัง 3. ด้านโครงการพิเศษควรกำหนดงานโครงการพิเศษไว้ในแผนปฏิบัติการของ

โรงเรียนและกำหนดผู้รับผิดชอบงานโครงการพิเศษให้ชัดเจน 4. ด้านงานปกครองควรจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อชี้แจงระเบียบและข้อปฏิบัติต่าง ๆ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อ ถือเป็นแนวปฏิบัติ 5. ด้านสวัสดิการนักเรียนควรจัดเตียงพยาบาลเวชภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการและจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านงานพยาบาลประจำอยู่ที่ห้องพยาบาลเจ้าอธิการบุญช่วย โชติวีโส (2563) การบริหารภายในองค์กรมีคำที่ใช้เรียกทางภาษาอังกฤษ 2 คำ คือ คำว่า การจัดการ (Management) และคำว่า การบริหาร (Administration) การบริหารในเชิงธุรกิจมักใช้คำว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการทำงานโดยอาศัย คน กลุ่ม และทรัพยากรต่าง ๆ ภายในองค์กรเป็นเครื่องมือเพื่อให้เป้าหมายขององค์กรดำเนินไปสู่ความสำเร็จมากกว่า สอดคล้องกับ สัมฤทธิ์ กาง เพ็ง (2024) การบริหารงานทั่วไปเป็นการบริหารงานหรือการดำเนินงานที่เน้นไปในทิศทางด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานและการให้บริการแก่หน่วยงานภายในของสถานศึกษา โดยให้บริการด้านการศึกษาทุกรูปแบบ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นตัวประสาที่ให้การจัดการเรียนการสอนและงานต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างสะดวก รวดเร็ว บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีความสำคัญคือเป็นงานที่ส่งเสริมสนับสนุนด้านการบริหารงานต่าง ๆ ในองค์กร

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบไปด้วยการบูรณาการกันระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 และการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งมีความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้ วงกลมด้านใน คือ การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู วงกลมด้านนอก คือ สิ่งที่ผู้วิจัยได้ศึกษาตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้เป็นข้อค้นพบในการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู” ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านงานแนะแนวตามหลักสังคหวัตถุ 4 (2) ด้านกิจกรรมนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 (3) ด้านโครงการพิเศษตามหลักสังคหวัตถุ 4 (4) ด้านงานปกครองตามหลักสังคหวัตถุ 4 (5) ด้านสวัสดิการนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ดังแสดงในภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภูมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ควรกำหนดแนวทางในการพัฒนาการบริหารให้เกิดความร่วมมือในการทำงานเพื่อให้การบริหารงานเกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพชัดเจน
2. ควรนำผลการศึกษานี้ ในข้อที่มีระดับปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้ายของแต่ละด้านในการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อศึกษาสาเหตุที่มีระดับปฏิบัติต่ำและพัฒนาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่บูรณาการกับหลัก สังคหวัตถุ 4 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานมากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อนำไปพัฒนาการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2. ควรมีการศึกษาลักษณะที่ เกิดจากการใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

เอกสารอ้างอิง

- กุสิณา รอดทอง. (2567). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี.
<http://ir.sru.ac.th/handle>
- เจ้าอธิการบุญช่วย โชติวิโส. (2563). การบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อำเภอหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.
<https://search.tci-thailand.org/article.html?b3BlbkFydGljbGUmaWQ9NjAwMjkz>
- พระครูวินัยธรวรวิทย์ เตชธมโม. (2565) รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของโรงเรียนพระ
ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์, พุทธทาสภิกขุ. (2525). พุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ.
<https://bookonline.phaphansarn.com/home/detail/44>
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). (2564). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม.
https://www.watnyanaves.net/uploads/File/books/pdf/dictionary_of_buddhism_pra-muan-dhaama.pdf
- พระวีรวัฒน์ รอดสุโข. (2550). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชา
พระพุทธศาสนา เรื่อง สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 ไตรลักษณ์ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนและการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พุทธทาสภิกขุ. (2563). บริหารธุรกิจแบบพุทธ. กรุงเทพฯ: อตัมมโย.
- สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร), (2541). ธรรมะสร้างเยาวชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราช
วิทยาลัย.
- สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ วาสน์ วาสโน. (2538). สังคหวัตถุ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2560). ภาวะผู้นำทางหลักสูตร: กลยุทธ์การพัฒนาและนำหลักสูตรไปใช้. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2567). นโยบายการศึกษาปัจจุบัน.
<https://moe360.blog/2023/12/06/p55122/>
- สิริวัฒน์ ศรีเครือตง. (2551). การสร้างมนุษยสัมพันธ์ตามแนวพระพุทธศาสนา: หลักธรรมสำหรับสั่งสอน สังคม.
<https://kku.world/9ep6en>
- สุนทร สายคำ, พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารในมุมมองของผู้ได้บังคับบัญชา.
วารสารสถาบันวิจัยพิมลธรรม. <https://bri.mcu.ac.th/ras/wp-content/uploads/elementor/forms/67288acf49abf.pdf>
- Kedsadup, Jatupron, Somkul Tharwonkit. (2024). แนวทางการประเมินการบริหารกิจการ นักเรียนของ
ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี. *Journal of MCU Phetchaburi Review*, 7(2), 326-314.

- Kantasaro, P. N., Saikham, S., & Saengnont, K. (2024). การบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ศึกษา เขต 8. *Journal of Graduate MCU KhonKaen Campus*, 11(2), 374-384.
- Creswell, J.W. (2015). *A Concise Introduction to Mixed Methods Research*. Thousand Oaks, CA: SAGE.